

Drottning Sofia

Prinsessan Sofia av Nassau gifte sig den 6 juni 1857 med dåvarande hertigen av Östergötland, prins Oscar. De blev Sveriges och Norges nya kungapar efter Karl XV:s död 1872.

Sofia var född på slottet i Biebrich nära Bonn i sydvästra Tyskland som den yngsta av sju syskon. Hennes far var hertig Wilhelm av Nassau. Han dog redan då Sofia var tre år gammal. Modern dog när Sofia var 20 år varefter hon flyttade till sin äldre syster Maria, furstinnan av Wied. Där, på slottet Monrepos, träffade Sofia sommaren 1856 sin blivande make den svenske prins Oscar.

När prinsessan Sofia mottogs av folkets jubel i Stockholm den 19 juni 1857 vid prins Oscar sida kom hon klädd i blå klänning med svandun. Därför kallades hon ”den blå hertiginnan”. Hon hade då redan läst på sitt nya hemlands historia och lärt sig tala svenska och norska.

Drottning Sofia (1836–1913) med sina två äldsta söner, Gustaf och Oscar.

RUM E

Two boys' outfits som använts av Sofias söner på 1860-talet: en dräkt i skotsk stil med veckad rutig kjol under svart jacka och en blålila sammetsdräkt med lång jacka och knäbyxor liknande en rysk folkdräkt.

RUM D

Two hats and a jacket. Den grå nackhatten med penséer har sytts av Stina Löf, den gula av Hilma Malmström, två modister verksamma i Stockholm runt 1900. Drottning Sofias bruna jacka i plysch kantad med svan-

dun har sytts på Augusta Lundins ateljé på 1870-talet. De tre plaggen är vdes efter drottning Sofias död av hennes kammarfru fröken Augusta Wennberg. Hon sålde dem på auktion i juni 1914 då de inköptes till Livrustkammaren.

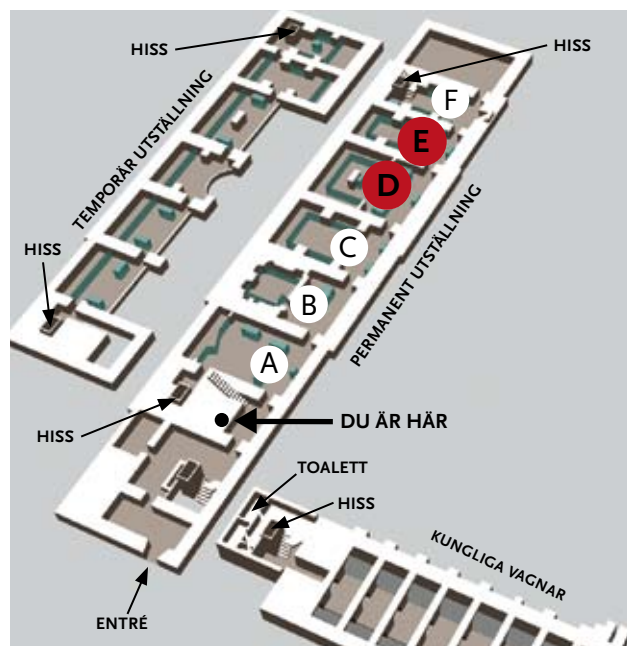
Livrustkammaren

KUNGLIGA SLOTTET, SLOTTSBACKEN 3, 111 30 STOCKHOLM
08-402 30 30, www.livrustkammaren.se

Hertigparet Sofia och Oscar flyttade in i Arvfurstens Palats vid Gustav Adolfs torg. Där föddes deras fyra söner, prinsarna Gustaf 1858, Oscar 1859, Carl 1861 och prins Eugen 1865. Barnkläder för dessa prinsar finns bevarade i Livrustkammaren. Sofia har beskrivits som ”praktisk, klartänkt, viljestark och hon hade en ovanlig förmåga att riktigt bedöma människor”. Alltsedan ungdomen läste hon mängder av böcker och tidningar för att följa med i samhällsfrågor och politik. Hon var särskilt intresserad av förhållandena i England. Därifrån tog hon emot väckelsepredikanten Lord Radstock, som intresserade henne för en ny religiös rörelse och för Florence Nightingales nya sjukvård. Sofia ägnade mycket tid åt att hjälpa fattiga och sjuka.

På 1880-talet lyckades hon grunda Sophiahemmet i Stockholm med utbildning av sjuksköterskor – trots motstånd från manliga läkare. I Norges huvudstad Kristiania bidrog hon till grundandet av Sophies Minde för vård och sysselsättning för personer med funktionshinder. Hon såg hur en allt intensivare militärupprustning pågick i Norden precis som i övriga Europa. Förr eller senare skulle det leda till krig och många sårade soldater, varför hon 1890 deltog i bildandet av Drottning Sofias Förening för understödjande av härens och flottans sjukvård (DSF).

Från 1870-talet var drottning Sofia själv ofta drabbad av sjukdom och orkade inte med det glada och festfyllda livet på slottet. Äktenskapet knakade i fogarna, även om kung och drottning

fortsatt höll god kontakt. Men sommarmånaderna vistades de på olika håll. Medan Oscar II drog till Marstrand med sitt fartyg Drott, var Sofia i Norge, där hon trivdes särskilt väl. Hon manade till fred och försoning då norrmännen ville lämna unionen med Sverige. Unionsupplösningen 1905 fick ett fredligt slut, mycket tack vare drottningens råd till kung Oscar och sonen, kronprins Gustaf.

Änkedrottning Sofia överlevde sin make Oscar II i sex år. Hon avled den 30 december 1913. In i det sista låg utbildningen av Sophiasysterarna henne varmt om hjärtat. Det sista evenemang hon deltog i blev deras examen den 3 december. Ceremonin ägde rum på Slottet eftersom drottningen var sängliggande. Iklädd en vit klänning med pärlor och kungens miniatyrporträtt delade hon ut minnestecken och porträtt till åtta sköterskor som tjänat i 25 år, och broscher och biblar till femton nya Sophia systerar.

RUM D

Sofias föreningstecken av förgyllt silver och blå emalj med en kunglig krona över DSF fick var och en som skänkte 20 kronor och värvade 10 nya medlemmar. I början av 1900-talet hade föreningen 500 aktiva och 12000 passiva medlemmar och ca 250 utbildade sjuksköterskor beredda till insatser runt slagfälten i händelse av krig. DSF bekostade 11 ambulansvagnar och ett 100-tal bårar för bruk i land- eller sjöstrid. Föreningen slogs samman med Röda korset 1913.